

Sygn. akt III UK 171/14

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania S. G.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J.
o emeryturę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 11 marca 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 12 lutego 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 lutego 2014 r. Sąd Apelacyjny w [...] – w sprawie z wniosku S. G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J. o emeryturę – oddalił apelację S. G. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 19 czerwca 2013 r., oddalającego odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z dnia 30 czerwca 2011 r., odmawiającej przyznania S. G. prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego wnioskodawca zaskarżył skargą kasacyjną. Skargę oparto na obydwu podstawach kasacyjnych określonych w art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) wskazano na przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Istotne zagadnienie prawne sprawy (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), w ocenie autora skargi, zamyka się w pytaniu: „Czy praca opisana w pozycji XIV. 24. Wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. - aby być uznaną za pracę w warunkach szczególnych - musi być świadczona wyłącznie względem własnych pracowników, czy też może być ona świadczona względem maszyn/urządzeń/instalacji pracodawcy bez udziału podwładnych lub względem pracowników podmiotów obcych w stosunku do pracodawcy?”.

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) uzasadniono twierdzeniem o naruszeniu „podstawowych reguł proceduralnych w zakresie inicjatywy dowodowej strony”. Podkreślono, że skarżący wskazywał, że został pozbawiony możliwości udowodnienia swoich racji przez nieuwzględnienie zgłaszanych wniosków o dowód z opinii biegłych różnych specjalności. Biegli ci jako dysponujący wiedzą specjalistyczną potrafią wypowiedzieć się o tym, czy warunki pracy oraz czynniki (chemiczne, fizyczne, akustyczne) środowiska pracy skarżącego miały negatywny wpływ na stan zdrowia lub czy sprawowanie należytego nadzoru nad podległymi pracownikami przekładało się na zapewnienie bezpieczeństwa im samym lub otoczeniu - co orzecznictwo dopuszcza jako postać pracy w warunkach szczególnych. Pośrednie zaakceptowanie przez Sąd drugiej instancji niezłatwienia tych wniosków dowodowych pozbawiło skarżącego możliwości ustalenia, czy faktycznie wykonywał on pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawcy nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,

zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia

konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Ograniczenie się przez skarżącego do pytania nie jest wystarczającym określeniem zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie prawne nie zostało przedstawione bez odniesienia się do ogólnych problemów interpretacyjnych (postanowienie SN z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451).

Autor rozpatrywanej skargi – chociaż w uzasadnieniu wniosku powołał się na przepis art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. – to nie przedstawił istotnego zagadnienia sprawy w rozumieniu powołanego przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Zasadnicza wadliwość przedstawionej w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania – zacytowanej wyżej kwestii – polega na tym, że autor skargi nie wiąże postawionego pytania z przepisem prawa. Ogranicza się tylko do ogólnikowego pytania bez powiązania – jak to wyżej wskazano – przedstawionej kwestii z przepisem (przepisami) prawa ubezpieczeń społecznych określającym prawo do spornego w sprawie świadczenia emerytalnego; poza tylko prostym zanegowaniem stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] w zakresie zasygnalizowanej kwestii, autor skargi nie przedstawia odpowiedniej jurydycznej argumentacji, którą wykazałby, że w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista

zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Chodzi tu o wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364). W niniejszej sprawie stan taki nie występuje. Chociaż twierdzenie uzasadnienia wniosku w zakresie wykazania „oczywistej zasadności” rozpatrywanej skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. autor skargi wiąże z naruszeniem przepisów prawa procesowego, to swoich twierdzeń – przedstawionych w uzasadnieniu wniosku w tym zakresie – nie wiąże z żadnym przepisem prawa procesowego. Kwestia pracy w szczególnych warunkach polega przede wszystkim na dokonaniu ustaleń faktycznych, do czego nie jest przydatna opinia biegłego. Dokonania takich ustaleń przez biegłego, a nie – przez Sąd mogłoby wręcz doprowadzić do uznania wadliwości wyroku. Argumenty przedstawione w tej części skargi kasacyjnej nie przemawiają za stwierdzeniem oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Wypada przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) podlegają rozpoznaniu na etapie „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Sąd Najwyższy w ramach „przedsądu” bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 maja 2008 r., I UK 16/08, LexPolonica nr 3058328).

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.